

Rapport

Säkerställd intern styrning och kontroll 2014

Myndigheternas redovisning
i årsredovisningarna för 2013

EKONOMISTYRNINGSVRKET

ESV:s rapporter innehåller regeringsuppdrag, uppdrag från myndigheter och andra instanser eller egeninitierade utredningar.

Publikationen kan laddas ner som pdf-fil från www.esv.se.

Datum: 2014-04-09

Dnr: 3.2-514/2014

ESV-nr: 2014:36

Copyright: ESV

Rapportansvarig: Patrick Freedman

Förord

Myndighetsledningen ansvarar för att säkerställa myndighetens interna styrning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt. Till sin hjälp för att fullgöra ansvaret har myndighetsledningen bland annat sin arbetsordning, verksamhetsplan och internrevision. Alla myndighetsledningar ska säkerställa att det på myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar betryggande.

Vissa myndighetsledningar ska även lämna en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen är betryggande i samband med att de skriver under sin årsredovisning. I denna rapport redovisas en uppföljning som har gjorts av myndighetsledningarnas bedömning i årsredovisningar för 2013. Den bedömning och information som myndigheterna lämnar i årsredovisningen har vi följt sedan 2008.

I detta ärende har funktionsansvarig Tina J Nilsson beslutat. Utredare Patrick Freedman har varit föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har också utredare Tomas Kjerf deltagit.

Innehåll

Förord	3
1 Sammanfattning	5
2 Inledning	6
2.1 ESV följer upp myndigheternas bedömning av intern styrning och kontroll	6
2.2 Hur uppföljningen har genomförts.....	6
2.3 Hur uppföljningen är avgränsad.....	6
3 Myndigheternas bedömning och redovisning av intern styrning och kontroll	7
3.1 Myndighetsledningen bedömer sin interna styrning och kontroll.....	7
3.2 Myndighetsledningens val av underskriftsmening.....	7
3.3 Sju myndigheter har angett brister i intern styrning och kontroll	8
3.4 De flesta myndigheter redovisar sitt interna styrnings- och kontrollarbete.....	9
3.5 Hälften av myndigheterna redovisar risker.....	9
3.6 Två myndigheter redovisar åtgärder med anledning av brister	10
3.7 Bedömningen omfattar all verksamhet.....	10
3.8 Slutsatser för ESV:s framtida förvaltning och utveckling.....	10
3.9 Undantag från det ekonomiadministrativa regelverket	11
Referenser	12
Publikationer	12
Lagar och förordningar	12
Bilaga 1 Trender och utveckling över åren	13
Bilaga 2 ESV:s uppföljning av myndigheternas redovisning av deras bedömning av intern styrning och kontroll	15
Bilaga 3 Myndigheter som ska lämna en bedömning i årsredovisningen	16
Ordlista	17

1 Sammanfattning

I denna rapport redovisas en uppföljning som ESV har gjort av samtliga internrevisionsmyndigheters bedömning av sin interna styrning och kontroll i enlighet med kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Det kan konstateras att de flesta myndigheter som omfattas av bestämmelserna om intern styrning och kontroll i förordningen om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag har lämnat en bedömning av sin interna styrning och kontroll och huvuddelen av dem har bedömt att den är betryggande. En myndighet har av regeringen givits undantag från att lämna en bedömning.

Andelen myndigheter som bedömer att den interna styrningen och kontrollen är betryggande är fortsatt hög med en viss ökning jämfört med i fjol. Fortfarande är det en större andel styrelsemyndigheter än enrådgivningsmyndigheter som gör den bedömningen. Någon myndighet som har redovisat brister i den interna styrningen och kontrollen borde enligt ESV:s uppfattning istället ha redovisat dem som risker för verksamheten. Den interna styrningen och kontrollen på myndigheten borde därför enligt ESV:s uppfattning ha bedömts som betryggande.

Det flesta myndigheter har lämnat en sammanfattande redovisning av de omständigheter som legat till grund för ledningens bedömning. Fortfarande har dock ett förhållandevis stort antal myndigheter (11) inte lämnat någon sådan redovisning och enstaka redovisningar är så kortfattade att de ger väldigt begränsad information om de omständigheter som legat till grund för bedömningen. Ingen myndighet har lämnat någon redogörelse om varför de inte behöver följa det allmänna rådet. Att inte lämna den efterfrågade redovisningen begränsar regeringens möjlighet att följa upp och pröva den interna styrningen och kontrollen på myndigheterna.

2 Inledning

2.1 ESV följer upp myndigheternas bedömning av intern styrning och kontroll

ESV har till uppgift att utveckla och förvalta intern styrning och kontroll i staten¹. Med denna utredning hämtar vi in information för att utveckla och förvalta de föreskrifter vi meddelar och det stöd vi ger till myndigheterna.

I uppföljningen ingår de myndigheter som omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. De ska, i anslutning till underskriften i årsredovisningen, lämna en bedömning av sin interna styrning och kontroll enligt 2 kap 8 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag och ska också tillämpa ESV:s föreskrifter och allmänna råd som hänförs till paragrafen.

2.2 Hur uppföljningen har genomförts

De årsredovisningar som myndigheterna har lämnat till regeringen har utgjort underlag för uppföljningen. Vi gör uppföljningen i förhållande till de ekonomiadministrativa bestämmelser som gäller för myndigheternas bedömningar av sin interna styrning och kontroll i årsredovisningarna för 2013.

Syftet med uppföljningen är att ta reda på om myndigheterna följer bestämmelserna om redovisningen av myndighetsledningens bedömning av om de säkerställt att myndigheten har en intern styrning och kontroll som är betryggande.

2.3 Hur uppföljningen är avgränsad

Uppföljningen innefattar inte att ESV gör någon bedömning av de faktiska förhållandena på berörda myndigheter utan utgår från vad som har redovisats i respektive myndighets årsredovisning. Resultatet av uppföljningen resulterar inte heller i någon bedömning av enskilda myndigheter.

---

¹ 3 § 5 Förordning (2010:1764) med instruktion för Ekonomistyrningsverket

3 Myndigheternas bedömning och redovisning av intern styrning och kontroll

3.1 Myndighetsledningen bedömer sin interna styrning och kontroll

Ledningen vid de förvaltningsmyndigheter under regeringen som omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll skall i anslutning till underskriften i årsredovisningen lämna en bedömning av huruvida den interna styrningen och kontrollen är betryggande.²

Av de 66 myndigheter som omfattas av förordningen om intern styrning och kontroll har 65 myndigheter bedömt sin interna styrning och kontroll.

Inspektionen för vård och omsorg har i sitt regleringsbrev för 2013 av regeringen givits undantag från 2 kap 8 § 3 stycket förordningen om årsredovisning och budgetunderlag om att i anslutning till underskriften i årsredovisningen lämna en bedömning av huruvida den interna styrningen och kontrollen är betryggande.

3.2 Myndighetsledningens val av underskriftsmening

För de myndigheter som omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll ska underskriftsmeningen kompletteras med någon av följande lydelse.

”Jag/Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande”.

”Jag/Vi bedömer att brister avseende den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten föreligger på följande punkter;”³

De allra flesta myndigheter har bedömt att deras intygande om en rättvisande bild grundar sig på en betryggande intern styrning och kontroll⁴.

Sju myndigheter redovisar att de har brister i den interna styrningen och kontrollen och har då inte heller lämnat någon bedömning av att den interna styrningen och kontrollen är betryggande.

² 2 kap. 8 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

³ Föreskrifter till 2 kap 8 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

⁴ Se bilaga 1, tabell 1-3.

Andelen myndigheter som har bedömt sin interna styrning och kontroll som betryggande ligger på en liknande nivå som vid fjolårets mätning (89 procent respektive 85 procent).

Vid en jämförelse av myndigheter efter ledningsform, styrelse- respektive enrådighetsmyndighet, är det fortfarande en större andel styrelsemyndigheter (91 procent) som bedömer att den interna styrningen och kontrollen är betryggande än enrådighetsmyndigheter (87 procent). Skillnaden mellan styrelse- och enrådighetsmyndigheter är i paritet med fjolårets jämförelse men på en något högra nivå (värdena vid fjolårets mätning var 86 procent respektive 83 procent).

Ordet vidare har vid senaste revideringen av föreskrifterna tagits bort från underskriftsmeningen. Förändringen är en förenkling av språket men innebär inte någon ändring i sak. Många myndigheter har inte observerat ändringen och använder fortfarande ordet ”vidare” i sin bedömningsmening. Detta påverkar dock inte förståelsen av underskriftsmeningen och den kan fortfarande ligga till grund för regeringens uppföljning, prövning och budgetering av myndigheten.

3.3 Sju myndigheter har angett brister i intern styrning och kontroll

I det fall ledningen bedömer att det finns brister inom den interna styrningen och kontrollen ska aktuella brister kortfattat och i punktform framgå av underskriftsmeningen.⁵

Det är sju myndigheter som har bedömt att det har funnit brister i den interna styrningen och kontrollen och samtliga har också angett brister i punktform.

I något fall redovisar myndighet risker som brister och de borde sannolikt istället ha redovisat att den interna styrning och kontroll var betryggande. Vi väljer i denna rapportering att inte ompröva myndigheters ställningstaganden.

En brist är när den interna styrningen och kontrollen inte är genomförd på avsett vis. Exempel på brister är när riskanalys inte har genomförts för hela verksamheten, när de beslutade åtgärderna inte vidtas (som planerat), när vidtagna åtgärder inte följs upp eller bedöms eller när riskanalys, åtgärder samt uppföljning och bedömning inte har dokumenterats för att säkerställa spårbarhet och verifiering av genomfört arbete.

En risk är en omständighet som utgör ett hot mot att fullgöra ansvaret för verksamheten. Omständigheter är både händelser och förhållanden. En omständighet

⁵ Föreskrifter till 2 kap 8 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

utgör ett hot när den kan medföra att myndigheten inte fullgör sina uppgifter, når sina mål eller utför sina uppdrag på avsett vis. Risker kan innefatta både nu uppkomna som framtida omständigheter.

3.4 De flesta myndigheter redovisar sitt interna styrnings- och kontrollarbete

Som grund för underskriftsmeningen bör myndigheten lämna en sammanfattande redovisning av de omständigheter som har legat till grund för ledningens bedömning av den interna styrningen och kontrollen.⁶

Det flesta myndigheter har lämnat en sammanfattande redovisning av de omständigheter som legat till grund för ledningens bedömning⁷.

ESV meddelade ett nytt allmänt råd under 2012 om att myndigheter bör lämna en sådan redovisning. Det finns en liten skillnad mot föregående år av hur många myndigheter som lämnar en sådan redovisning (83 procent respektive 82 procent). Det allmänna rådet som meddelades under 2012 har inte heller i år fått fullt genomslag i berörda myndigheters rapportering.

Enstaka redovisningar är också så kortfattade att de ger väldigt begränsad information om de omständigheter som legat till grund för bedömningen. Om informationsvärdet ska öka förutsätter det att ansvarigt departement informerar berörda myndigheter om regeringen anser att informationen inte är tillräcklig för deras uppföljning och prövning av verksamheten.

De myndigheter som inte har lämnat en sammanfattande redovisning har inte heller lämnat någon förklaring till varför de inte följer det allmänna rådet. När en myndighet väljer att inte följa ett allmänt råd måste myndigheten lämna upplysning om avvikelserna och skälen till denna.⁸

3.5 Hälften av myndigheterna redovisar risker

Myndigheten kan lämna en redovisning av risker och hur dessa ska hanteras samt hur eventuella brister ska åtgärdas.⁹

Knappt hälften av myndigheterna redovisar risker och hur de ska hanteras samt hur eventuella brister ska åtgärdas.

⁶ Allmänna råd till 2 kap 8 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

⁷ Se bilaga 1, tabell 4.

⁸ Föreskrifter till 2 kap 6 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

⁹ Allmänna råd till 2 kap 8 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Enligt det allmänna rådet kan myndigheten själv välja att lämna redovisningen. Det är alltså inget avsteg att avstå från att lämna en sådan redovisning.

3.6 Två myndigheter redovisar åtgärder med anledning av brister

I det fall myndigheten redovisar åtgärder som har vidtagits eller planeras vidtas med anledning av redovisade brister bör myndigheten i underskriftsmeningen hänvisa till var dessa åtgärder redovisas.¹⁰

Av de myndigheter som har redovisat brister är det två som redovisat åtgärder med anledning av bristerna.

3.7 Bedömningen omfattar all verksamhet

Ledningens intygande och bedömning omfattar all verksamhet som myndigheten ansvarar för, oavsett finansieringsform, och inkluderar därför verksamhet som helt eller delvis finansieras med EU-medel.¹¹

Ingen myndighet har lämnat någon begräsning av att bedömningen inte omfattar all verksamhet.

3.8 Slutsatser för ESV:s framtida förvaltning och utveckling

ESV:s uppgift är att utveckla och förvalta intern styrning och kontroll. Denna utredning visar att det för följande delar finns anledning för ESV att se över normeringen eller stödet vi ger till myndigheterna:

- Sammanfattande redovisning av de omständigheter som har legat till grund för ledningens bedömning enligt allmänna råd till 2 kap 8 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.
- Skillnaden mellan redovisning av aktuella brister enligt föreskrifter och redovisning av risker enligt allmänna råd till 2 kap 8 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Vi bedömer att det för närvarande inte finns ett behov av att ändra i normeringen men vi ska överväga om det finns behov av att göra förtydliganden genom det stöd ESV lämnar till myndigheter som berörs av regleringen.

¹⁰ Allmänna råd till 2 kap 8 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

¹¹ Allmänna råd till 2 kap 8 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

3.9 Undantag från det ekonomiadministrativa regelverket

ESV noterar att en myndighet har fått undantag från bland annat 4, 5 och 6 §§ förordningen om intern styrning och kontroll samt 2 kap 8 § 3 st. förordningen om årsredovisning om årsredovisning och budgetunderlag.

Undantaget innebär att myndigheten inte omfattas av förordningarnas krav på att med ledning av genomförd riskanalys vidta nödvändiga åtgärder, följa upp och bedöma den interna styrningen och kontrollen samt dokumentera riskanalys, kontrollåtgärder och uppföljning och bedömning. Myndigheten behöver inte heller lämna en bedömning av huruvida den interna styrningen och kontrollen är betryggande.

Det lämnade undantaget undantar dock inte ledningen på myndigheten från att säkerställa att det på myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar betryggande i enlighet med kraven i myndighetsförordningen. I vilken utsträckning myndighetsledningen kan begränsa arbetet med kontrollåtgärder med mera är oklart. Undantaget ger inte myndigheten undantag från att tillämpa andra förordningar med krav på riskhantering. Undantagen från kraven i förordningen om intern styrning och kontroll innebär endast en begränsning av att inte hantera risker som avser ansvaret för verksamheten enligt myndighetsförordningen.

En myndighet som omfattas av förordningarna som berör intern styrning och kontroll och som i alla delar inte uppfyller dem kan i samband med årsredovisningens undertecknande lämna en bedömning där den beskriver bristerna i tillämpningen av kraven. En sådan redovisning av bristerna ger enligt ESV:s uppfattning större möjlighet att följa upp och pröva verksamheten på myndigheten än om ett uttalande inte lämnas.

Referenser

Publikationer

Redovisning av den statliga internrevisionen, ESV 2014:28

Att hantera risker i verksamheten, ESV 2012:47

Ansvar för intern styrning och kontroll, ESV 2012:46

Lagar och förordningar

Förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll

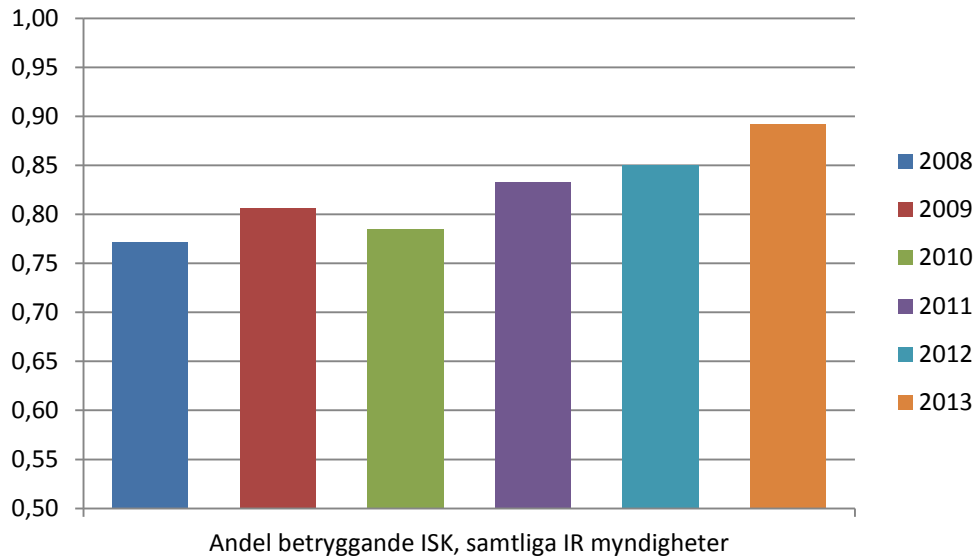
Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Internrevisionsförordning (2006:1228)

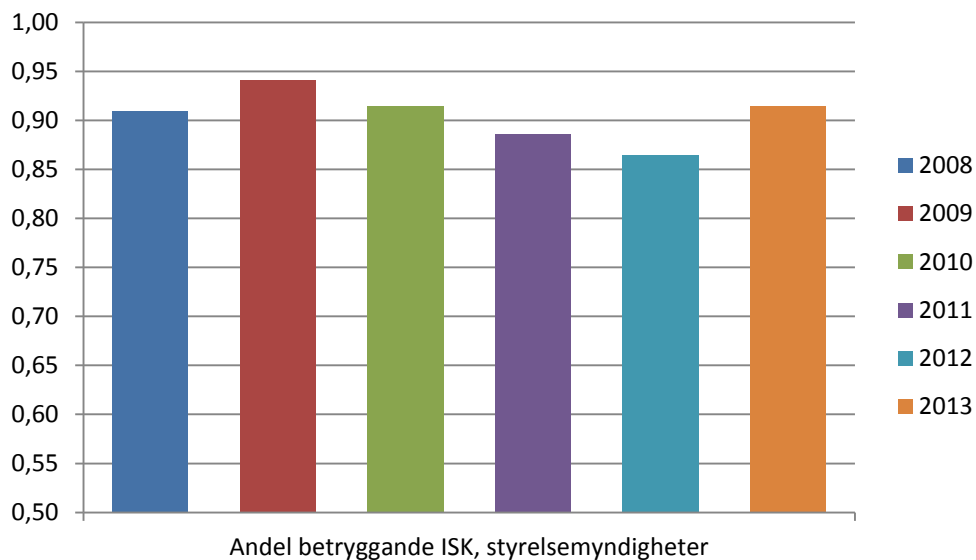
Myndighetsförordning (2007:515)

Bilaga 1 Trender och utveckling över åren

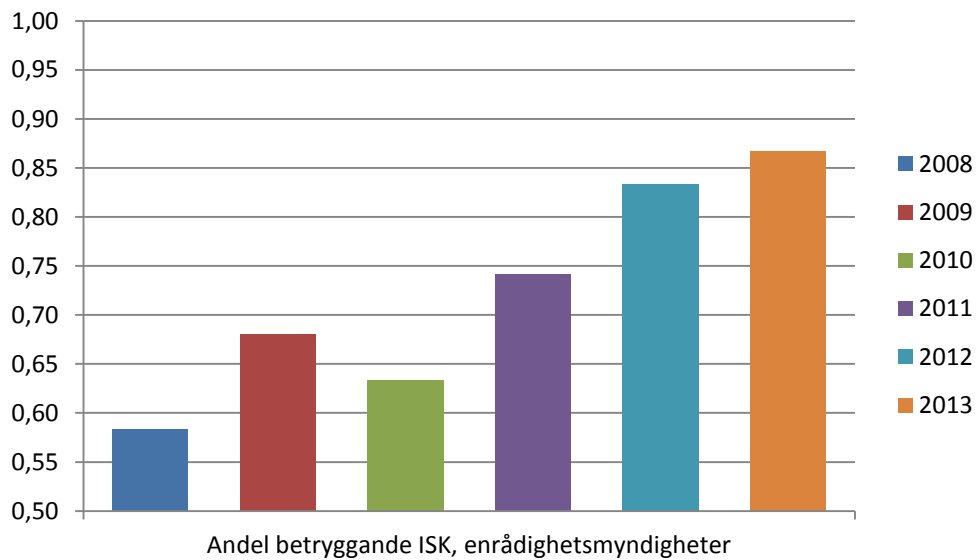
Tabell 1, andel myndigheter som bedömer den interna styrningen och kontrollen som betryggande

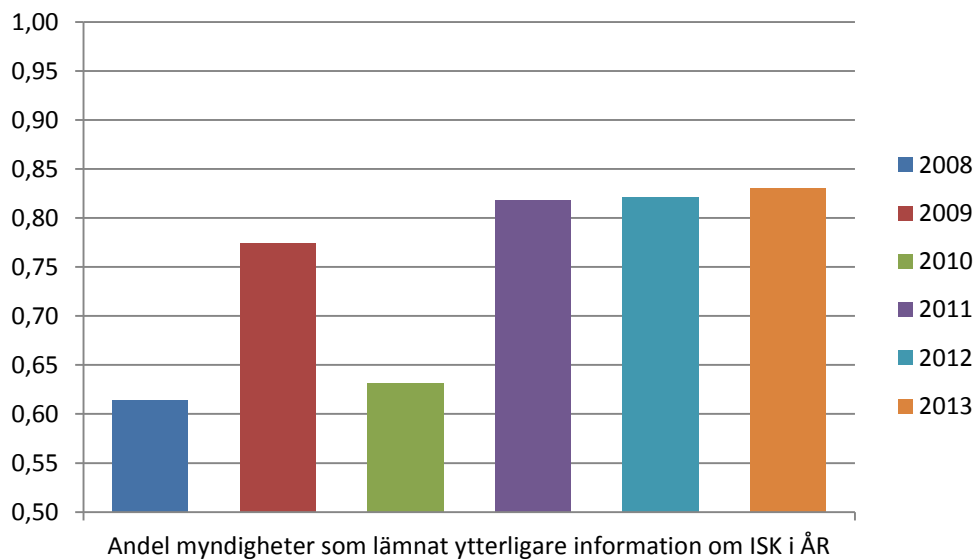
Tabell 2, andel styrelsemyndigheter som bedömer den interna styrningen och kontrollen som betryggande

Tabell 3, andel enrådighetsmyndigheter som bedömer den interna styrningen och kontrollen som betryggande

Tabell 4, andel myndigheter som i årsredovisningen har lämnat ytterligare information om den interna styrningen och kontrollen

Bilaga 2 ESV:s uppföljning av myndigheternas redovisning av deras bedömning av intern styrning och kontroll

Uppföljningen omfattar de 67 myndigheter som ska bedöma sin interna styrning och kontroll.

Uppföljning av 2 kap 8 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Antal myndigheter
Ledningen vid de förvaltningsmyndigheter under regeringen som omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll ska i anslutning till underskriften i årsredovisningen lämna en bedömning av huruvida den interna styrningen och kontrollen är betryggande.	65
Jag/Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.	57
Jag/Vi bedömer att brister avseende den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten föreligger på följande punkter;	7
I det fall ledningen bedömer att det finns brister inom den interna styrningen och kontrollen ska aktuella brister kortfattat och i punktform framgå av underskriftsmeningen.	7
Har en avvikande mening antecknats till ledningens beslutsprotokoll, ska densamma återges i anslutning till underskrifterna i årsredovisningen.	0
Bedömningen av intern styrning och kontroll omfattar hela verksamheten	64
Som grund för underskriftsmeningen bör myndigheten lämna en sammanfattande redovisning av de omständigheter som har legat till grund för ledningens bedömning av den interna styrningen och kontrollen.	54
Myndigheten har lämnat en redovisning av risker.	31
Myndigheten har lämnat en redovisning hur riskerna ska hanteras.	26
Myndigheten har lämnat en redovisning av hur eventuella brister ska åtgärdas.	2
Uppföljning av 3 kap 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	
Myndigheten ska redovisa och kommentera verksamhetens resultat. (Kommentarer med anledning av inträffade risker.)	0

Bilaga 3 Myndigheter som ska lämna en bedömning i årsredovisningen

Enrådighetsmyndigheter

Boverket
 Centrala studiestödsnämnden
 Domstolsverket
 Försvarsmakten
 Försäkringskassan
 Havs- och vattenmyndigheten
 Inspektionen för vård och omsorg¹²
 Kammarkollegiet
 Kriminalvården
 Kronofogdemyndigheten
 Länsstyrelsen i Jämtlands län
 Länsstyrelsen i Norrbottens län
 Länsstyrelsen i Skåne län
 Länsstyrelsen i Stockholms län
 Länsstyrelsen i Västerbottens län
 Länsstyrelsen Västra Götalands län
 Migrationsverket
 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
 Myndigheten för yrkeshögskolan
 Naturvårdsverket
 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
 Skatteverket
 Specialpedagogiska skolmyndigheten
 Statens energimyndighet
 Statens institutionsstyrelse
 Statens jordbruksverk
 Statens skolverk
 Statistiska centralbyrån
 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete
 Sveriges lantbruksuniversitet
 Tullverket

Åklagarmyndigheten

Styrelsemyndigheter

Affärsverket svenska kraftnät
 Arbetsförmedlingen
 Finansinspektionen
 Försvarets materielverk
 Göteborgs universitet
 Karlstads universitet
 Karolinska institutet
 Kungl. Tekniska högskolan
 Lantmäteriet
 Linköpings universitet
 Linnéuniversitetet
 Luftfartsverket
 Luleå tekniska universitet
 Lunds universitet
 Läke-medelsverket
 Malmö högskola
 Mittuniversitet
 Mälardalens högskola
 Pensionsmyndigheten
 Riksgäldskontoret
 Rikspolisstyrelsen och polismyndigheterna
 Skogsstyrelsen
 Statens kulturråd
 Statens servicecenter
 Statens tjänstepensionsverk
 Stockholms universitet
 Tillväxtverket
 Totalförsvarets forskningsinstitut
 Trafikverket
 Transportstyrelsen
 Umeå universitet
 Universitets- och högskolerådet
 Uppsala universitet
 Örebro universitet

¹² Har i sitt regleringsbrev för 2013 fått undantag från att lämna en bedömning.

Ordlista

Bedömningsmening

(Inom statlig intern styrning och kontroll) myndighetsledningens (som ska inrätta internrevision) uttalande i årsredovisningen om den interna styrningen och kontrollen är betryggande

Brist i intern styrning och kontroll

(Inom statlig intern styrning och kontroll) ett förhållande som innebär att processen för intern styrning och kontroll inte fungerar på ett betryggande sätt

Intern styrning och kontroll

(Inom statlig intern styrning och kontroll) en process som syftar till att en statlig myndighet, med rimlig säkerhet, fullgör av regeringen uppställda uppgifter och mål enligt verksamhetskraven

Kontrollåtgärd

(Inom statlig intern styrning och kontroll) aktiviteter för att hantera risker i verksamheten

Risk i verksamheten

(Inom statlig intern styrning och kontroll) en omständighet som innebär att myndighetsledningen inte kan fullgöra sitt ansvar

ESV gör Sverige rikare

- Vi har kontroll på statens finanser, utvecklar ekonomistyrningen och granskar Sveriges EU-medel.
- Vi arbetar i nära samverkan med Regeringskansliet och myndigheterna.